

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/2026-2027/2028
(skrajne daty)

Rok akademicki 2026/2027

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Ochrona środowiska i przyrody
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Biologii Ochrony Przyrody i Zrównoważonego Rozwoju
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Wydział Biologii Ochrony Przyrody i Zrównoważonego Rozwoju
Kierunek studiów	Biologia
Poziom studiów	I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok II, semestr 4
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr hab. Konrad Leniowski, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Konrad Leniowski, prof. UR, mgr Maria Kuchtar

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (ćw. terenowe)	Liczba pkt. ECTS
4	24			26				10	6

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

WYKŁAD – EGZAMIN

ĆWICZENIA - ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student powinien posiadać wiedzę ogólnobiologiczną, zaliczone kursy: zoologia bezkręgowców, zoologia kręgowców i botanika ogólna.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Wprowadzenie studenta w podstawowe zagadnienia z zakresu ochrony środowiska.
C2	Kształcenie umiejętności analizy związków pomiędzy elementami środowiska, opisu podstawowych koncepcji i form ochrony środowiska.
C3	Uwrażliwienie studenta na biologiczne i socjologiczne aspekty ochrony środowiska i przyrody o znaczeniu długofalowym.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Zna w zakresie podstawowym pojęcia i terminologię związaną z ochroną przyrody oraz ma wiedzę na temat rozwoju ochrony przyrody i stosowanych metod ochroniarskich a także aktualne problemy ochrony środowiska i przyrody. Rozpoznaje zależności pomiędzy komponentami środowiska przyrodniczego	K_Wo1; K_Wo8; K_W10
EK_02	Potrafi samodzielnie przygotować i zaprezentować projekt metod ochronnych, skutecznych dla wybranych grup organizmów lub ekosystemów	K_Uo2; K_Uo4; K_Uo6
EK_03	Krytycznie analizuje informacje pochodzące z różnych źródeł oraz umie oceniać ich wiarygodność, aktywnie uczestniczy w pracach zespołowych mających na celu propagowanie ochrony przyrody i środowiska. . Posługuje się specjalistycznym językiem oraz terminologią,	K_Uo7; K_Uo9; K_Ko2; K_Ko3; K_Ko4

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Wprowadzenie do przedmiotu ochrona środowiska i przyrody – cele, zadania, podstawowe terminy, podstawy prawne, problemy etyczne.
Formy ochrony przyrody w Polsce i Europie oraz podstawy prawa ochrony przyrody w Polsce i Europie
Ochrona czynna i bierna w ujęciu gatunków i siedlisk przyrodniczych

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Czynniki wpływające na zachowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach, zagadnienie różnorodności biologicznej. Produktywności biocenoz jako punkt wyjścia do odradzania się siedlisk.
Wybrane problemy związane z ochroną przyrody na świecie: przykłady katastrof ekologicznych spowodowanych przez człowieka, katastrof naturalnych, skutki zmian klimatycznych, niedoboru wody, rolnictwa.
Kształtowanie polityki ochrony środowiska na świecie; strategie, instrumenty działania i zaangażowane instytucje w Europie i w Polsce
Wpływ działań człowieka na środowisko - dawniej i dziś
Przykłady działań na świecie z obszaru ochrony środowiska jako pouczająca historia wzlotów i upadków

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Wprowadzenie do działań ochronnych. Studium przypadku – obszar chroniony pod silną antropopresją: wyzwania i problemy
Czy człowiek kiedykolwiek żył „w zgodzie z naturą”? Czy istnieją sposoby ograniczania antropopresji?
Planowanie działań ochrony przyrody w różnej skali na wybranych przykładach. Wpływ hałasu, promieniowania elektromagnetycznego, gatunków obcych i genetycznie modyfikowanych
Konflikt w obszarze ochrony środowiska. Analiza przypadku z wykorzystaniem mediacji.
Problemy ochrony środowiska i przyrody na świecie. Zasoby naturalne i ich eksploatacja.
Bioróżnorodność i metody jej oceny.
Skuteczne działania ochroniarskie w praktyce.
Ochrona środowiska i przyrody w XXI wieku – debata: dokąd zmierzamy?

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów i innych materiałów z dyskusją, metoda projektów(projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

Wykłady: wykład z prezentacją multimedialną

Laboratoria: praca w grupach

Ćw. terenowe: projekt badawczy

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01 – EK_03	KOLOKWIMUM, EGZAMIN, OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, PROJEKT	W, ĆW; ĆW. TERENOWE

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>Ćwiczenia: zaliczenie z oceną zaliczenie ustne/ kolokwium, ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych</p> <p>Wykłady: egzamin egzamin pisemny: testowy/ z pytaniami otwartymi/</p> <p>Zajęcia terenowe: zaliczenie – sprawozdanie/raport z odbytych zajęć Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów kształcenia</p> <p>Uzyskanie oceny pozytywnej z ćwiczeń jest warunkiem przystąpienia do egzaminu.</p> <p>O ocenie z kolokwium/egzaminu decyduje liczba uzyskanych punktów: BDB 91-100%, DB PLUS 81-90%, DB 71-80%, DST PLUS 61-70%, DST 51-60%, NDST 0-50%</p>

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	75
SUMA GODZIN	150
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	6

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Pullin A. S. 2007. Biologiczne podstawy ochrony przyrody. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Dobrzańska B., Dobrzański G., Kiełczewski D. 2008. Ochrona środowiska przyrodniczego. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Rosik-Dulewska C. 2012. Podstawy gospodarki odpadami. PWN, Warszawa.

Literatura uzupełniająca:

W języku polskim:

- Małachowski K. 2008. Gospodarka a środowisko i ekologia. Wydawnictwo CeDeWu Sp. z o.o.
- Umiński T. 1995. Ekologia, środowisko, przyroda. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.

W języku angielskim:

- A. Keane J. P. G. Jones G. Edwards-Jones : *The sleeping policeman: understanding issues of enforcement and compliance in conservation*
- *Biodiversity: delivering results in Europe and the CIS* World Bank, 2012
- J. Dickman *Complexities of conflict: the importance of considering social factors for effectively resolving human-wildlife conflict*, 2010
- IUCN. 1998. *Guidelines for Re-introductions. Prepared by the IUCN/SSC Re-introduction Specialist Group. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK. 10 pp. Papers in scientific journals, e.g. 3.*
- Hamilton A.C. 2004. *Medicinal plants, conservation and livelihoods. Biodiversity and Conservation 13: 1477-1517. 4.*
- Heywood V.H., Iriondo J.M. 2003. *Plant conservation: old problems, new perspectives. Biological Conservation 113: 321-335.*

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej